Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

9.11.2026

Hallintopoliittinen osasto
Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö
Hallitussihteeri Heini Ryynänen

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 165/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain 2 luvun, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annetun lain ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain muuttamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt puolustusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilakia, Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdystä sopimuksesta annettua lakia ja Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettua lakia. Puolustusministeriö on osallistunut esityksen valmisteluun lausuntovaiheessa sekä lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa.

Esityksessä poliisilakia (872/2911) esitetään muutettavaksi siten, että poliisilla olisi oikeus puuttua miehittämättömien ilma-alusten lisäksi kaikkien miehittämättömien kulkuneuvojen kulkuun tai toimintaan. Lisäksi tarkennettaisiin säännöstä haltuun otetun miehittämättömän ilma-aluksen käsittelystä niin, että se kattaisi kaikki miehittämättömät kulkuneuvot ja laitteet. Poliisilaissa säädettäisiin poliisimiehen oikeudesta puuttua miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan. Miehittämättömän kulkuneuvon kulkuun tai toimintaan puuttumisessa voitaisiin käyttää teknistä laitetta, voimakeinoja tai ampuma-asetta. Esityksen tavoitteena on muun muassa ajantasaistaa sääntely vastaamaan teknologista kehitystä ja varmistaa, että poliisilla on käytettävissään teknologianeutraalit toimivaltuudet.

Esityksessä esitetään säädettäväksi poliisilain 11 a §:n 3 momentissa rajatusta mahdollisuudesta luovuttaa poliisin hallinnassa oleva tekninen laite asianmukaisen koulutuksen saaneen Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen virkamiehen käytettäväksi. Säännöksellä mahdollistettaisiin tällaisen virkamiehen erityisosaamisen hyödyntäminen poliisin teknisen laitteen käyttämisessä tilanteessa, jossa se olisi tehtävän kiireellisyyden tai laitteen käytön edellyttämän erityisosaamisen vuoksi välttämätöntä. Säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa kyse olisi poliisilaissa säädetyn poliisin toimivaltuuden rajatusta teknisestä toteuttamisesta poliisin vastuulla sekä poliisimiehen välittömässä ohjauksessa ja valvonnassa.

Säännös on lisätty hallituksen esitykseen lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa, jolloin puolustusministeriö on kiinnittänyt huomiota säännöksen suunniteltuihin soveltamistilanteisiin, poliisin ja Puolustusvoimien virkamiehen virkavastuihin säännöstä sovellettaessa sekä korostanut Puolustusvoimien poliisille antaman kiireellisen virka-avun ensisijaisuutta suhteessa esitettyyn säännökseen. Puolustusministeriö on myös korostanut, että säännös ei saisi johtaa siihen, että sillä tosiasiallisesti paikattaisiin poliisin resursseja.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Hallintopoliittinen osasto
Lainvalmistelu- ja oikeusyksikkö
Hallitussihteeri Heini Ryynänen

Lähtökohtaisesti puolustusministeriö pitää joustavaa ja laajaa sääntelyä ennakoimattomien tilanteiden kannalta kannatettavana. Kyseen ollessa kuitenkin uudenlaisesta sääntelystä, puolustusministeriö on jatkovalmistelussa esittänyt harkittavaksi kokonaisuuden erillistä perusteellisempaa valmistelua. Jatkovalmistelussa ei ole ajallisesti ollut mahdollista tarkastella asiaa niin perusteellisesti kuin mitä uusi sääntely edellyttäisi. Puolustusministeriön esittämiä huomioita on pyritty avaamaan hallituksen esityksessä, mutta säännöksen osalta jää edelleen jossakin määrin epäselväksi sen tosiasiallinen tarve ja soveltamistilanteet sekä rajanveto virka-apusääntelyyn. Lisäksi säännöksen osalta jää epäselväksi mitkä muun viranomaisen virkamiehen oikeudet ja velvollisuudet ryhtyä toimimaan säännöksen perusteella ovat.

Lisäksi esityksessä esitetään muutettavaksi Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annettua lakia (342/2022) siten, että Puolustusvoimien velvollisuus antaa poliisille virka-apua kattaisi miehittämättömän ilma-aluksen lisäksi kaikki miehittämättömät kulkuneuvot sekä niiden kulkuun tai toimintaan puuttumisen. Lain säännöksiä voimakeinojen käyttämisestä virka-aputilanteessa esitetään tarkistettavaksi poliisilakia vastaavalla tavalla siten, että Puolustusvoimien aseistusta voitaisiin käyttää myös virka-aputilanteissa miehittämättömän kulkuneuvon tai laitteen kulkuun tai toimintaan puuttumiseksi. Muutoksilla varmistettaisiin, että virka-apua koskeva sääntely vastaisi poliisilakiin ehdotettavaa teknologianeutraalia toimivaltuussääntelyä.

Puolustusministeriö pitää esitettyjä muutoksia yleisesti ottaen perusteltuina ja siten kannatettavina, mutta katsoo, että edellä esitettyjä, poliisin hallinnassa olevan teknisen laitteen luovuttamista Puolustusvoimien virkamiehen käytettäväksi koskevia seikkoja olisi vielä selvitettävä huolellisemmin. Muilta osin puolustusministeriön lausunto otettu huomioon käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä.